

SZERKESZTŐSÉG
ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Fiafa M. Viteazul
(Nagypiac tér) 11/a
TELEFON: 670.
Megjelenik
minden pénteken.

NÉPÜNK

Előfizetési árak:
BELFÖLDÖN
1 évre . . . 250 L.
1/2 . . . 130 „
1/4 „ . . . 65 „
KÜLFÖLDÖN
1 évre
Magyarország P 12.
Slovensko Ck 75.
Austria . . . S. 18.
Jugoszlávia . . . D. 120.

ZSIDÓ HETILAP

Juda Makkabi, mi is vitézek vagyunk.

A világ népeinek öreg fáradt, de azért örök ifju veteránjának a zsidóságnak, sem kell a szomszédba menjen, ha épen vitézekre áhítoz. Mert Ábrahám meg Mózes szellemóriásaink mellett megvan a mi hallatlan erejű Sámsonunk, a mi Goliáth verő Dávidunk és él népi hagyományainkban vitéz modern Makkabeus Matiszjáhu hervadhatatlan emléke is, ki hősi fiaival verte széjjel az ellenséget. Amolyan dárdás, kopjás lóháton nyargaló huj-hujos ősei is voltak a zsidóságnak, kiknek utódai mostanság szegények „gyáván” megriadnak, mikor egy ellen egyszerre husz-harminc modern Antiochus Epiphánés támad az egyetemek auláiban, a városok vagy falvak uccáin, vagy a gyorsvonatok fülkéiben. Tudunk mi bizony hőseket felmutatni, kik bátran, férfiasan, kard-kard ellen harcoltak évezredekkel ezelőtt, lovagias ellenféllel. Akkori ellenségeink fegyvert-fegyverrel mértek össze, *mi ma*, a mai „vitézek” és egyéb korabeli hősök, a védtelen és legyvertelen zsidó ellenségre rohannak, sokszor százszoros túlerővel is.

Most ismét elkövetkezett az emlékezés ünnepe, a mi igazi nemzeti hőseinkre. Mert hiába a modern kor minden technikája, minden művészete és irodalma dacára; nekünk nem elég az évezredek folyamán világnak ajándokozott szellemóriásainkra hivatkoznunk, nekünk nem elég Einsteint meg a többi modern szellemi hőrozt felmutatnunk, nekünk olyan két-törököt fogával-táncoltató zsidó Kinizsiket is fel kell mutatnunk. Korunk minden anachronizmusa nyilván meg az ilyen vitéz'edés fitogtatásában, ami végeredményben nem egyéb, minthogy egyik nagyobb ökölrel és több halálmegevetéssel tudta állani a harcot, mint a másik. Nos hát nekünk ilyen hősünk is van százszámra. Ilyenek például a „vitéz” elnevezést ezerszeresen kiérdemlő *hős makkabeusok*, kik fegyverrel győzték le, a szír ellenséget.

Nyolc mécses ég ismét a zsidó ablakokban. Népi vitézségünk szimbóluma, mely egyúttal a soha ki nem alvó égi gondviselés örökmécsese. A korsó olaj, mely felkent bennünket szenvedésre kiválasztott néppé, melyet évezredek viharában vitt magával keserves századokon és viharos óceánokon át, a maga kis *olaját*, hogy Kiszlev 25-ik napján a soha el nem mulásnak, az örök életnek, nyolc kis mécsesét, a hit kanóccával ismét lángra gyújtja.

Ma nem élünk romantikus kort, de a csoda azért más formában bár, de naponta megnyilatkozik. Hát nem dicsőség fegyvertelenül és üldözötten, fáradtan és meghajszoltan élni? Élni és vinni tovább a felkentség olaját, mely még oly sokra predesztinálja népünket? A történelem ítélőszéke majd igazolni fogja, hogy *ma* is mennyi vitéz él körünkben! Hiszen minden létért küzdő zsidó existencia, minden napi robotjában loholó zsidó testvérünk, minden egyes palesztinai chaluc, egy-egy makkabeus, kik ennyi üldözés és támadás dacára, hordják zsidóságnak szent martiriumát. *Mind hősök ők, a népek gyűlöletében furdokló zsidó milliók, kiknek nem adatik meg az sem, hogy fegyverrel kezükben szálljanak szemben ellenségeikkel. Ahol tudás, kitartás és emberies szellemi fegyverekkel kell megküzdeni, ott viszont még jobban állja a sarat, mindenkoron. De ahol ezernyi túlerőben tobzódik az emberi rosszasság, irigység, butaság és önzés siserhada, ott nehezebb a helyzete ma; mint volt a nyílt*

harcokban magukat áldozó régi makkabeus fiuknak.

Régi zsidó vitézek, hős makkabeusok, irigye-lünk benneteket, mert egyenlő és egyenrangú fegyverekkel szállhattok szembe. De ma élő kései unokák, mikor Rátok emlékezünk, az örök igazságosságban vetett rendülettel, hittel kiálljuk, hogy mi, igenis mi, ma élő zsidók, *mindannyian makkabeusi hősök vagyunk*, kik álljuk a féktelen gyűlölet mérgezett nyilait állandó keservek között.

„White book” - „Blue white book”

Már Salam! Abu Chassan ibn Jussuf min Masrah; Béke veled! Taszítsd csak magad alá azt a követ és telepedj ide mellém mielőtt még utadat folytatod. Becsültelek már akkor, midőn jó pár éve itt először láttalak és amint látom Allah is rád mosolygott itt Falasztinban a pár év alatt. Persze volt munkád, mondod és a bérek se oly kutyául rosszak, mint odahaza Egyiptomban; a „jahud” nem dolgozik olcsó pénzért és így nektek is jobban fizetnek. Tán asszonyt mész venni Abu Chassan, vagy a honvágy fordítja ismét délnek arcodat?

Ládd Abu Chassan, bölcsnek hittem magam, de erre nem gondoltam! Hát benneteket is kikez-dett a „white book”, ti is érzitek, hogy megállt az Alijjah? Pedig hidd el testvér, hogy a jó angolok ezt nem így gondolták, ők nektek igazán nem akartak ártani. Ők nem gondoltak arra, hogy ha gyérül a hajó és kevés az áru, akkor Abu Chassan-nak nem akad munka és egyhamar felkopik az álla. De vigasztalódj Abu Chassan, nemcsak tőled fordult el a szerencsecsillag, mert mint hallom, az effendiknek se gurul már a piasztér oly gyorsan a markába, mint eddig. Innen és amonnan is hallom, hogy jönnek az ifjak haza Párisból, mert fogytán a garas. Milyen jó volna ismét eladni az össze-lopott földekből, drága pénzen a jahudnak, csak nem szabad. És igazad van Abu Chassan: a zsidó csak nem sir, hanem tovább dolgozik. Óvák az ország földjének egy ötöde, most azt dolgozza, építi, javítja. Amott lent a Sáróban vettek meg nemrég 35 ezer dunam földet, az olyan lesz, mint a paradicsom. Nézd meg, ha arra jársz, mi lett a homokból. Fekete az már, mint az Émek földje, meg se ismered. Nyugodtan mehatsz arra, nem fuja a „chamszin” szemedbe már a fővenyt, mert venyigével fogták le a legények. Kellett volna még föld, hát hogy ne kellett volna, de ha nem szabad venni, a pénzen házat építünk, kutakat furunk, traktort veszünk. Nincs időnk sirni Abu Chassan, sok munka vár ráink. Az Émek Akko még üres, pedig sokan várják, hogy elfoglalhassák földjeiket. A nagy homokhegyeket még be kell hordanunk a Kison mocsarába és utakat kell építenünk keresztül-kasul. Te láttad a mi munkánkat Abu Chassan, te tudod, hogy mi csodákat mivelünk. Emlékszel, mikor ide jöttél, rongyosra égette a nap az ingedet és most árnyékban mehatsz haza. Emlékszel, hangos volt a vidék a csákánytüstöstől, ahogy a sziklákat csapokdtuk és te csak nevedted, hogy mi itt szőlőt ültetünk. Menj, most izleld meg, olyan az, mintha mézet csurgatnának az inyedre, nem ettetek ilyet, se ti, se az apáitok. Igaz, nem egy csákány tört bele és nem egy tenyér.

Igazad van Abu Chassan, ha nem szabad eladni, azt előbb a boltos bánja, nem a vevő. Nekünk van most 1.200.000 dunam földünk, ha azon olyan sűrű lesz az erdő és népes a vidék, hogy szükön leszünk, akkor majd gondoskodunk. Akkor majd ágálunk mi is és hallatjuk hangunkat, de addig dolgozunk. De majd ráuntok Ti is Chassan és kérné fogjátok a „jahudot”, hogy csak jöjjön. Jöj-jön százával, ezrivel, hogy legyen munka és legyen üzlet. Te megkezdted Chassan és megkezdte effendi Chajját is. Nektek már elég volt a „white book” és elég lesz a többinek is. Mert ki volt még olyan bo'ond, hogy pénzt adjon a szikláért és a homokért. Csak mi Chassan, mert nekünk megérte. Mert Te uegérted Chassan, Te irástudó vagy, olyan

Csak Ti vagytok az örök páncélos pajzs, csak Ti az emlékezés évezredek ködéből évente felbukkanó vitéz őseink és hőseink adtok erőt és kitartást; a további küzdelemre. Ti és a csodás olajkorsó, mely a nyolcig szaporodó kis lángokon felül, még a szenvedés fájdalmas glóriáját is örökre-sebzett homlokunkra kente, Emlékezés ködéből fel-felujuló vitéz modern Makkabeus Juda, hidd el — *mi is vitézek vagyunk!*

Lettner Zoltán

ez, mint amikor valaki elveszti az amulettjét, amit az anyja ráhagyott. Gyémánttal is felmérné, csak visszakapja. Ugy vagyunk mi is vele. Nekünk aranyat ér a szikla, mert mi ismerjük a titkát; a mi kezünk alatt szétmálik, ketté hasad. É századokig volt a Tiétek és lásd, még fű se nőtt rajja, most meg édes a szőlője, zamatos a bora. Abu Chassan, Te a nazaréit követed és egyiptomi vagy, mond meg lelkedre, láttál Te erdőt, vagy termőföldet ezen a vidéken valaha? Nem a „halál völgyének” hittátok Ti az Émek Jizreelt, ahol most a világ legderekből zsidói nőnek fel? Nem a földből is kiástátok a fa gyökerét, hogy legyen miből élni és mindent csak pusztítottatok?

És amint jött a „jahud”, mindenütt élet támadt, lett munka, pénz, élelem. Te lent „Masrah”-ban hallottad meg, hogy lehet keresni és egy szál rongyos ruhában jöttél ide pénzt szerezni magadnak. Most mehatsz haza, mert megjött a „white book” és mire haza érsz ismét rongyos leszel.

De ne búsulj Abu Chassan, eltűnik a „white book” és jönnek még a „jahudok”; lesz munka megint, mert célunk van Abu Chassan és attól nem térünk és Te tudod jól, hogy ez mit jelent. A halált kikergettük az Émek Jizreelből, a sziklákat szétporlasztottuk, a fővényből termőföldet varázsoltunk és nem nyugszunk addig, míg a „white book”-ból „bluewhite book” nem lesz.

Mert a jövőnk, a sorsunk van e sziklába zárva Abu Chassan és amíg itt mindenütt élet nem sarjad, addig mi is kárhozunk. Ezek a kövek a mi őseink csontjai, ibn Jussuf, a mi nagy halottaink. Fel kell támasztanunk őket, bőrt kell huznunk rájuk és vért kell eresztetni beléjük, ha kell, úgy a magunkéból, mert csak velük együtt éledünk életre mi is. Nem gyarmatosok vagyunk mi Abu Chassan, hanem szerető gyermekek, akik „akarjuk a köveket és megkönyörültünk a homokon”, hogy a testünk melegével fakasszunk életet.

Mész már Abu Chassan? Menj békével és meséld el otthon, hogy a „jahudok” könyvet irnak, a békemunka könyvét, melynek lapja a fehér szikla, sorai a bardzdák és fedele, az az isteni kék ég lesz. Ez lesz a mi könyvünk! Abu Chassan és Te tudod, hogy a mi könyveink örök éltek.

Berkes Dávid.

Tiltakozás a folytonos zsidó temetőgyalázások ellen.

Berlin (I.T.A.) Az utóbbi idők folytán elharpódzott zsidó temető-gyalázásokkal kapcsolatban Prebnitzben, a helyi demokratikus körök tiltakozó gyűlést hívtak egybe, melyen több mint 600 keresztény emelte fel tiltakozó szavát, a Hitler-fiúk barbarisztikus programja ellen.

Az elhangzott tiltakozó szavak után, egy javaslatot fogadtak el egyhangulag, melyben a legkategorikusabban elítélik a nemzeti-szocialisták, minden humanizmust megcsufoló hulligánikus tetteit, melyek semmiesetre sem lehetnek hasznosak a Német-birodalomra nézve.

Lettres balcanes

Kedves Barátom!

Most valami olyasmit akarok leírni, ami — legalább is az itteni értelemben — nálatok teljesen ujszerű és hihetetlen. A multheti diákkongresszusról van szó. Te persze már értesültél a külföldi lapjelentésekből a lefolyásáról, de az is biztos, hogy aki nem élt még át személyesen egy ilyen gyűlést, annak fogalma sem lehet róla.

Mindenekelőtt az előkészületeknél akarom kezdeni. Ez rendszerint úgy történik, hogy ket-három diákvezér — akik a mögöttük álló erkölcsi és igen gyakran nagyon is fizikai erők folytán, elég szép pozíciót biztosítottak maguknak a belügyminiszteri titkos alapoknál — megdöbbenve konstatálja, hogy a diákság vesztit lendületéből, ami a titkos alapok takarékoskodását hozhatja magával. Már pedig a haza üdve mást kíván. Azok, akik egész életük céljául azt tűzték ki, hogy az ország jövőjéért törjék a fejüket, igazán megérdemlik, hogy gondtalan semmíttevésben éljenek. Elvégre kenyérgondok között lehetetlen elvárni, hogy önzetlenül a közért dolgozzanak.

Tehát tenni kell valamit. Még pedig két irányban. Először is emlékeztetni kell a kormányt, hogy még mindig léteznek, azután meg a diákokat kell figyelmeztetni, hogy a tudomány egyedül nem üdvözítő. Magasabb ideálok is vannak.

Legyen hát diákkongresszus, a hozzávaló kuliszákkal. Következik a rendező bizottság. Ez előveszi az elmúlt évek krónikáját és kezdi a kormányt megdolgozni. Először is megjelenik egy pár manifestum, amely dicső martiriumokat helyez kilátásba mindazoknak, akik egyes diákcsoportok érdekeivel, illetőleg — monopóliumuk szerint — az ország érdekeivel szembehelyezkednek. Hogy pedig kijelentéseiknek nagyobb súlyt adjanak, elkezdnek játszani fejbeveréssal. A jobb hangzás kedvéért, természetesen a zsidókkal. A kormány pedig kiad egy kommuniké és kivevényeli a rendőrséget — a nyomorúságukban tüntető kereskedők ellen!

A diákok meg hadd politizálgassanak, hisz „a mi gyermekeink”, mondotta az egyik miniszter. (Nem akarok rosszmájú lenni, de olykor a gyerekek az apjukra ütnek.) Különbben is megígérték, hogy semmit sem fognak a rend ellen elkövetni. Minden a program szerint fog lezajlani. Kaptak tehát külön vonatot, pompás ellátást és fényes fogadtatást. Hát az ígéretet, azt betartották!

Semmit sem csináltak a rend ellen.

Minden úgy ment, mint rendesen.

Programszerűen!

Kezdve az odautazástól — a galaci kirándulásig. (Egy jellemző viccet hallottam. Egy zsidó

nézegeti a programot: 1. A diákság helyzete. Tudjuk — legyint — már régi dolog. 2. A zsidókérdés. Ismerjük. 3. A numerus klauzusz. Mba: Valamiről csak kell beszélni. 4. A város megtekintése. Ez igen — ébrednek az atyafi — ebből már lesz valami.) Szóval programszerűen folyt le a dolog. Brailában ugyan egy kis baj volt, a külföldi vendégek kedvéért, egy kicsit mérsékelni kellett a tempót. De hát azért van a haditengerészet, hogy ilyen csekélységen ne akadjunk fenn. Éppen kéznél volt egy hajó, hogy meg lehessen csinálni Galacon azt, amit Brailában nem illett. Galac városa megtekintett és a belügyminiszter ur megelégedetten dörmöghette kezeit az ígéret birtokában. Mindenesetre, abból, hogy a külföldi vendégek kedvéért, Galac váratlanul kongresszusi örömkömben részesült, az tűnik ki, hogy a román diákság is tisztában van azzal, hogy nyugatibb, illetve emberibb centrumokban, a diákmozgalmakat is másképp értelmezik, mint erre felé.

Visszafelé már egészen felszabadultak a kedélyek. A diákok nagylelkűen lemondtak a külön vonatok kényelmeiről és a rendes vonatjáratokat vették igénybe. Először, hogy a kormánynak jó példát mutassanak a takarékoskossághoz, azután meg az emelkedett hangulathoz jobban konvenált a ren-

des járatok kisebbségi tarkasága, mint a különvonatok unalmas egyháugsága.

A diákok pedig megkezdték nemzetmentő tevékenységüket. Ellepték a folyosókat, 15-20-an kísértek maguknak egy kétséges arcot és kipróbálták rajta a kézzelfogható meggyőzés hatását. Hogy az áldozatok között ártatlanok, recte nemzsidók is voltak, az csak a nagy sietségnek, vagy elvakult buzgalomnak tulajdonítható. Ámbár az sincs kizárva, hogy egy-egy diák a személyes érzelmei kiélésére is felhasználta a mozgalomnak kiutalt salvus conductust. Mert csak így magyarázható meg a Sturza ur esete. Ez a bucaresti ügyvéd, aki eddig odaadó támogatója volt a diákmozgalomnak, most saját becses személyén volt kénytelen megismerni azt a jótéteményt, amit eddig háboríthatatlan lelkiismerettel utaltatott ki kisebbségi embertársainak. É Sturza ur most keserű őszinteséggel tagadja meg dicső multját és könnyező felháborodással jeleníti ki jellemtelenségét és állatának mindazt, amire eddig mint védőügyvéd, csak magasztaló frázisokat talált.

Ugyátszik, van még mód a megkötyagosodó fejek kiábrándítására, s ha a zsidók tullozálisak annak véghez vitelére, megcsinálják helyettük egyet-egy tulbuzgó fiatalemberek.

Kárörvendően üdvözlő barátod

„a” Mór

Reklám egy új zsidó sajtóorgánumnak.

„Zsidó Híradó” címen jelent meg egy december 5-iki dátumot jelző „orth. zsidó, politikai közgazdasági és társadalmi folyóirat”. Kötelességünk megemlékezni eme házagpótló új sajtóorgánumról. Ez hiányzott! Sohse tudtuk, hogy mi hiányzik az erdélyi orthodoxiának? De most már tudjuk! Ez a Weisz és Herskovics cég szerkesztésében megjelenő új lap. Önök nem tudják, kik ezek az új szerkesztők? Mi sem tudjuk. Csak annyit állíthatunk, hogy üzletek fölötti kifizetett cégtáblán, már látunk így kiírást, hogy „Weisz és Herskovics”, de egy lapot így szignálni, igazán érdekes! De hát nem is fontos a strohmanok másik neve. Vegyük úgy, hogy egy Weisz és egy Herskovics; a sok közül. A lap megjelenési helye — Oradea-Szatmáre. Váradon írják, Károlyba cenzurázzák, Szatmáron nyomják — és Besztercén fizetik.

Különbben nem szabad irni a lapról semmi rosszat, hiszen egy ilyen kis életképtelen csecsemő ugysem él soká, minek siettessük korai halálát? Az újságot a mostani dési konferencia hívta életre. A nyugtalan felületű erdélyi zsidó közélet egyik hul-

láma ez a hirharsona, mely ezért a pénzért viselhetne volna „Kisbürgözd és vidéke” büszke címét. Cikkeiben csunyán leszidja a hitközségek konferenciáját, amiért merészkedtek, a tilalom dacára, ősz szegénylőni. Gyenge hang ez a hirharsona. Nem hallik el az egészséges felfogásu erdélyi zsidó közvélemény föléig. Ezzel igazán nem lehet befolyásolni az erdélyi zsidóságot, mely már véleményt adhat a besztercei áldásos szellemről. Azt hisszük, egy két szám után, Weisz és Herskovics urak, a mögötte álló kliktől elhagyottan, visszamennek odahonnan most hirtelen előbukkantak; valamely kis külváros szatőcsüzet ajtaja felé, mint cégtábla és a megmaradt makulatura papír jó lesz fűzscsomagolóknak. A várad nagypiacéri iskolaépületben levő fűszerüzletekben is csomagolni fogna bele. Így legalább a cikkek — terjedni is fognak.

Zsidó Híradó — ime hirt adunk mi is felőle. Megerőltetésed dacára is megtörténhet, hogy meglesz a béke Désen. Mi nem vagyunk ellene, csak Ti is akarjátok: Weisz és Herskovics!

A samesz csodája.

Egyszer szombat este havdala után, összerakogatás közben a talisz kiesett a samesz kezéből. Lehajolt, hogy felemelje és ekkor a sapka csuszott le a fejről. Lehajolt, hogy felemelje a taliszt, lecsuszott a sapka. A samesz megijedt ennek valami jelentősége van! Mivel egyedül volt a templomban, félt benmaradni. Gyűrötte le a taliszt és kifutott.

Házafelé menet a keresztény templom felé vezetett az utja. Amint arra ment, látta, hogy viláosság van a templomban. Nagyon elcsodálkozott és így szólt magában: Hiszen Jeruzsálem pusztulásának a siratósára nem rendeznek éjféli

1000 lei vásárlásnál

ingyen adunk minden vevőnknek

10.000 lei értékű biztosítási kötvényt

Az alanti olcsó árak dec. 31-ig érvényesek!

	volt	most
1 drb. I-a női ing	115	65
1 „ opalin kombiné	120	69
1 „ I-a batiszt kombiné	198	98
1 „ himzett női hálóing	240	129
1 „ férfi ing 2 gallérral	220	135
1 „ I-a férfi ing 2 gal. puplin elővel	320	195
1 „ férfi ing egész puplin	400	225
1 „ férfi hálóing	275	150
1 „ selyem női nadrág	115	59
1 „ I-a hibátlan selyem kombiné	240	129
1 „ selyem sál	98	45
1 „ kockás kasa sál	120	58
1 pár valódi selyem harisnya	220	110
1 „ cérna vagy selyem harisnya	95	47
1 „ férfi I a téli zokni	35	19
1 „ selymes zokni	50	24
1 drb. női mellény vagy pullover	275	138
1 „ selyem nyakkendő	65	25

női, férfi és gyermek kötött mellények, pulloverek nagy választékban, minden elfogadható árral lesznek elárulva

KLEIN SÁNDOR & Co.

Sas passage főbejárat.

WIMPASSING

Hó és sárcipők

Szebbnél-szebb divatos formában.

Árban és minőségben mindent felülmul.

Valódi WIMPASSING cipő csakis fenti csillagvédjeggel

Nagybani eladás:

Pala-Kaucsuk rt.

Timișoara

Végh ruhafestésben vegytisztításban vezet

Bémer-tér 2.

TELEFON: 2-17

Lillom-u. 5.

Látogatás a sigheti Tóra Vechájim jesiva takács műhelyben

Írta: KOFFLER MÓZES.

Mikor a sigheti „Tóra Vechájim“ jesiva tágas takácsműhelyébe beléptem, eszembe jutott a Midrás Rábbá (Semot) magyarázata a Tóra mondására: וְיָשִׁיב מִשְׁכָּנֵךְ וְיָשִׁיב מִשְׁכָּנֵךְ וְיָשִׁיב מִשְׁכָּנֵךְ. Ősatyáink, József, Mózes, Dávid, előbb pásztorok voltak és csak miután Is-n meggyőződött róla, hogy nagy könyörülettel bántak juhnyájakkal, akkor választotta őket zsidóvezéreké, tudván, hogy annál nagyobb szeretettel és önfeláldozással fognak viselkedni a rájuk bízott zsidó néppel. És azok valóban a nép összes szellemi és anyagi szükségleteiről, anyailag gondoskodtak. És ıme meglevenedett szemem előtt a bibliai szellem: egy rabbi, aki nem zárkózik be csak a „Háláchá négy rőfébe“, hanem tanítványai szent szellemi tápláláson kívül, még jövő élet fenntartásáról is gondoskodik. És küzdve a sok akadállyal és mások közömbösségével, nem tágít, nem csügged, mert bizik a nemes tettben és a végső sikerben.

És a berbesti rabbi, Zalmen Léb Grosz a sighetit dájén, az említett jesiva alapítója és agilis vezetője, nagy szívéllyel fogadott engem. Résztvettem az ép akkor lezajlott, harminc, 18 éven felüli hosszú pajeszos tanítványai által elvégzett Talmud Bává Mecia szép szijumünnepélyén. A rabbi hosszú prédikációt tartott. Azután büszkeséggel mutatta, a tanítványai által készített különféle vásznakat, posztókat, törülközőket, terítőket és táliszokat és a sok általam fölített kérdésre a következőkben nyilatkozott.

„Még öt évvel ezelőtt, látván a nagy máramarosi nyomort és hogy a nehéz anyagi gondok miatt, a jesiva ifjusága nagyon fogy, egy hosszú kérvénnyel fordult dr. Bernhard Káhn, a Joint európai igazgatójához, amelyben a Joint támogatását kéri, sokat ígérő tervéhez. Ez abból állt, hogy a jesivájában tanuló ifjúságot időképzeti valamely produktív szakmára, hogy majd később, otthon is fűzzék mesterségüket, mint házi ipart. És azóta e terv, a Joint támogatásával, meg is valósult. Most a jesiva két nagy termes takácsműhelyében, amely a legmodernebb gépekkel és szerszámokkal van berendezve, 30 bócher egy szakképzett műhelyvezető irányítása által, naponta négy órán át, a legkiválóbb elméleti és gyakorlati kiképzésben részesül. A nap többi idejét pedig a Tóra tanulásának szenteli, a rabbi irányításával.

Egyes volt tanítványok már megnősültek és a műhely messzemenő támogatásával, már mint önálló keresik meg iparukkal mindennapi kenyerüket. Ha majd többen lesznek, a műhely a Joint támo-

gatásával, szakszervezetbe tömöríti őket, hogy így olcsó hitelük, olcsó nyersanyaguk és kész áruik által, megélhessenek.

A jesivába felvesznek bármely erdélyi bócher, akinek addigi zsidó tanulásáról, vallásosságáról és jó magaviseletéről valamely orth. rabbittól bizonyítványa van. A tanulás ideje alatt a menzában olcsó kosztot és munkásságáért fizetést kap.

Dávid Bresler, az amerikai Joint egyik ismert

Zsidó iskola

A szatmári orth. izr. elemi iskola igazgatósága egy zöldfedelű füzetecskét bocsátott most közre, amely az első rajeresztés ünnepi örömeire íródott. Nekünk, akik távolról szemléljük a szatmáriak ünnepeit, görbe mosolyra fodoródik az ajkunk. Mi ebben a korai ünneplésben a romániai zsidó iskolák fájdalmasan szomorú tragédiáját látjuk, Valaha a régi jó időkben a zsidó iskolák csak az ötven és száz éves jubeliumot tartották érdemesnek megünnepelni, ma meg már, ha a négyes számot is elérik, kiárad a szívünk a bófogáságtól. Jobb a négybiztos, mint 25 vagy 50 bizonytalan. Talán Sugár igazgató is erre gondolt, amidőn jelentését megírta és az ünnepséget megrendezte. Nem lehessen tudni. Anghelescu szelleme még mindig kísért.

A szatmári ortodoxok örömeiben mi is osztozkodunk és boldogan lapozgatjuk a zöld füzetecskét, amely az emberi fejlődést mutatja be. És ha egy-egy szón meg is akad a tekintetünk, ha egy-egy kifejezés kérdőjeleket varázsol is az arcunkra, nem szeretnénk az ünnepi hangulatot vele rontani.

Már mindjárt a címe is oly különösen hangzik: „román tannyelvű elemi iskola“. Ennek hangsúlyozása szerintünk teljesen fölösleges. Különösen a szatmári héber nyelvű elemi iskola halála óta. Ha a szatmári ortodoxok román nyelven kívánják a kis zsidó nebulókat taníttatni, ám rendben van. Kinek mi köze hozzá! De kérkedni vele kissé neveléses. Valahogy önkénytelenül is azok a bizonyos Mórlicka-féle anekdoták jutnak az ember eszébe. A régi osztrák és magyar izraelita iskolák címében sohse láttuk a német, illetve magyar tannyelvűség kihangsúlyozását. Ha még hivatalos volna az a bizonyos jelentés, akceptálnám a kitélt, de így amikor tárgum nyelven, a mi magunk gyönyörűségére, ünnepi

vezére, a mult évben meglátogatta a jesivát és elismeréssel nyilatkozott róla. Ő mondotta, ha majd teljesen bevalik, akkor a Joint több iparos jesivát létesít Erdélyben.

De a sighetit „Tóra Vechájim“ teljes virágzásához, kibővüléséhez és tökéletességéhez szükséges még a Kehilák és egyének pénzbeli támogatása is és hogy kész, versenyképes árukat a kereskedők nagyobb mennyiségben rendeljék.

Amidőn a rabbi oly lelkesedéssel hallottam beszélni és láttam a tanítványait a Gemarákkal és a vásznakkal a kezükben, akkor önkénytelenül felkiáltottam: Erdély zsidói, értékeljétek eléggé e dicséretes jesivát és segítsétek, hogy oly fokra emelkedjék, ahogy igaz zsidó szívű rabbi vezetője óhajja.

örömünk fokozására íródott, kénytelenek vagyunk a megoldatlan többi „tému“-hoz sorozni.

Ünnepi örömünket emelte volna, ha a beszámolóban a héber nyelv oktatásáról is olvashattunk volna egy icurka-picurkát.

Szinte meghaló az ünnepi tanító-szónok fogadkozása: „minden gondolatom az iskola, ezzel fekszem, ezzel kelek, ezért élek és ezért akarok majd meghalni is“. Ez a nagy önfeláldozás, ez a spanyol mártírokra emlékeztető kidus-hásem kissé talán túizott, még ha a kis bátoriu-uccaiak még amugy meg is tanulják a román tannyelvű izraelita iskolának tannyelvét, meg ha a domnule revizorok és inspektorok még olyan hangosan meg is dicsérték és dicsérendik a kis jidanok nyelvkészségét. Ezt a szélsőséges, fajvédő izü hazafiasságot talán épen a román nemzetiségűek fogják legjobban megmosolyogni, különösen Pop Dáriu taufelügyelő, aki a héber tannyelvű „Tarbut“-nak őszinte jóbarátja volt.

A jelentés egyébként, Sugár Henrik igazgatótanító ügyességét dicséri, aki a pedagógus rajongásával, odaadó lelkesedésével, egyszerűségével rajzolta meg az iskola rövid, de fejlődésben gazdag életét. Az ő kiválósága, valamint a nagyszerű tanítói kar közreműködése remélni enged, hogy ez az iskola még hosszabb léleketű jubeliumokat is fog ünnepelni.

Löwenkopf Kálmán.

Hirdessen a „Népünk“-ben

Az ur megparancsolta az őrnek, hogy együtt vizsgálják meg a dolgot. Azt mondta:

— Nézzünk utána, hogy miért ég a fény. — És együtt mentek. Az ur azt mondta az őrnek: — Előbb menjünk a sekrestyészhez és kérdezzük meg őt.

Bementek a sekrestyész lakásába, de nem találták otthon. Keresték az udvaron, de ott sem volt.

Elérkeztek a templomhoz és az őr azt mondta az urnak:

— Nézzen csak be az ur a kulcslyukon, egy zsidó tolvaj van a templomban.

Kiabálni kezdtek és az ajtónál maradtak, nehogy a tolvaj megszökhesen.

Kiabálásukra sokan összegyűltek. Betörték az ajtót és bementek a templomba.

Amint beléptek a templomba, látták, hogy a perselyek fel vannak törve és az összes kegyeszek eltűntek. És a zsidó, akit a kulcslyukon keresztül láttak, még mindig ott állott a templomban taliszba burkolva, imasapkával a fején s egy bánatos mosollyal az ajkán.

Éktelel haragra lobbantak és rárohantak a zsidóra, hogy darabokra tépjék. De akárhogy ütötték, nem használt semmit és aki hozzányúlt, véresre sebezte a kezét.

A zsidó nem mozdult a helyéről és nem menekült az ütések elől. Mintha egy néma faragott kő lenne. Csak bánatosan mosolygott.

Tovább ütötték, amíg letépték róla a taliszt s az imasapka is leesett a fejről. Ekkor látták, hogy a Megváltójuk szobra. Ez még fokozta a haragukat, mert nem elég, hogy a zsidó tolvaj feltörte a perselyeket és összelopkodta a kegyeszeket, még a Messiásukból is gunyt tűzött!

Az első pillanatban, amikor látták a szegyet, ami a szent szoborral történt, mindnyájan azon voltak, hogy az összes zsidókon megbosszulják a gaztettet. De az egész utcában nem volt egy zsidó sem, mert a folyó tulsó partján laktak. Örögi mesterkedés az, hogy amikor nincs rájuk szükség, uton-útfélen zsidókba botlik az ember és amikor le akarod ütni őket, hirtelen elpárolognak, mint a kámför.

A higgadabbak azt mondták:

Az a zsidó, aki ezt a szegyet tette, még itt rejtőzködik a templomban, mert amióta megzavartuk, nem menekülhetett el. Kutassunk csak át minden sarkot.

Kutatni kezdtek mindenfelé, de nem találták.

Egy zugban aztán ráakadtak a sekrestyészre. A sekrestyész ott gubbasztott a zugban és körülötte ott heverték az összes kegyeszek.

Kihuzzák a rejtékéből és útni kezdték kegyetlenül. Megizlettették vele a tulvilági üdvösséget. Persze bevallotta, hogy ő a tolvaj és a szobrot azért öltöztette taliszba és imasapkába, hogy a zsidókra háritsa a gyanút.

De már nem volt szükség a vallomásra. A verésből kikapta a maga részét, a kegyeszek előkerültek és a perselypénzt is visszatízette. Mi van még hátra? Miért üljenek tétlenül és ne menjenek a korcsmába? Már ugyanis közeledik a vasárnap. És még mielőtt a kakas kukorékolt, a korcsma már megtelt emberekkel.

Korán reggel a zsidók felkeltek, hogy fohászokodjanak I-tenhez és ekkor megíudták, hogy csoda történt és I-ten kegyességével megmenekültek egy hazug vádtól. N gy örömmel imádkoztak. A korcsmáros is imádkozni akart, de nem találta a taliszt. Gondolkozni kezdett és így morfondírozott magában: Ki lophatta el a talisztomat? Egy keresztény? Mire kell egy kereszténynek talisz? Tehát egy zsidó lopta el. De hol van az ő taliszza? Azonban mégis egy zsidó lopta el! De hol van az ő taliszza? — hol van az én taliszom?

Amig így vitakozott magával, az ur ráütött a vállára és mondta:

— Moske! Moske! Egy ökörről nem lehet két bőrt lenyuzni. Ha nem lopták volna el a talisztodat, akkor nem jöttünk volna ilyen korán. — Ebből megértette a korcsmáros, hogy a taliszza már nem fog előkerülni.

Ekkor kinyílt az ajtó és zsidók jöttek a korcsmába, hogy vigadjanak a nagy segítség öröme. A korcsmáros egyikől kölcsönkért egy taliszt és hamar megimádkozott, aztán ő is közéjük ült egy-két kortyot inni. Az őr ott ült mögöttük és ők öntöttek a pohárba. Lassanként a keresztények közül is átmentek néhányan a zsidók csoportjához, mert azt mondták, hogy az a pálinka, amire a zsidók elmondják az áldó imát, az nincs vízzel keverve. Ittak, lerészegedtek és jókedvűen hangosan énekeltek.

Azóta nem csuszott le a sapka a samesz fejéről és a talisz nem esett ki a kezéből. A korcsmáros tovább mérte a bort és veit magának egy új taliszt s az őr az ivásnak adta magát.

A bűnösök bűnhődjenek és Jisraellel béke legyen.

Héberből fordította: Tishbi Illés.

gyászmiséket, a Szombat-királynőt elkisérő „melavemalke“-ra sem gyűlnek össze, miért van hát odabenn világosság?

A samesz nem tudta megérteni a dolgot, de úgy gondoikozott: Mi közöm nekem az egészhez? Ha fény van odabenn, égjen ameddig kialszik. Nincs már egyéb gondom, csak ez?

Az asszonyom — folytatta gondolatban — már vár rám, hogy elmondjam a havdala-imát és megkezdhesse a hétköznapi munkát, a gyermekek éhesek, vacsorát kell nekik adni, hogy lefeküdhesenek, mert holnap korán reggel chéderbe mennek s én itt állok az utcán és semmittevással töltöm az időt. Mintha már legalább férjhezadtam volna a lányomat. Így gondoikozott és tovább indult.

Utközben találkozott az éjjeli őrrrel. Megemelte a kalapját és alázatosan meghajolva a következőket mondta:

— Nem vette észre uram, hogy világosság van a templomban.

Az őr ráívalt:

— Menj az ördögbe piszkos zsidó! Mit tördösz te a mi templomunkkal? — Rugott egyet belé a lábával és tovább ment.

A samesz megijedt és futva menekült. S hogy ne essen szomorúságba a hét elején, ami kihatással van az egész hétre, énekelni kezdett:

המבדיל בין קדש לחול
המחלקנו הוא ימחול
זרעינו וכספנו ירבה כחול
וככוכבים בלילה.

Az őr pedig a korcsma felé indult, mert nagyon elkeseredett volt, amiért a samesz éppen akkor zavarta meg, amikor egy kissé elszundikált ábrzés közben.

A samesz hazafelé ment, az őr a borivóba. És bár csak ne történjen az, ami történhet. Ha az isten nem lenne velünk, akkor élve elnyelnének.

A samesz haza ment, az őr a korcsmába. Egy ur arra járt és hallotta a samesz és az őr közötti beszélgetést. A templom felé nézett és ő is elcsodálkozott, hogy fény van odabenn. Az őrhöz fordult:

— Miért ég fény a templomban?

Az őr azt válaszolta az urnak:

— Éppen azt figyeltem én is, hogy miért ég fény a templomban és amikor arra indultam, hogy éjjel nézzek, jött ez az átkozott zsidó és visszatarított.

HIREK

Felelős szerkesztő WASSERSTROM SÁNDOR
A „Népünk” cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5691

Péntek, Kiszlév 22, december 12.
Szombat, Kiszlév 23, december 13.
Heti szidra: יֵשׁב
Heti háftajre: כַּה אַבְרָהָם

Szombat kezdete:

Üzlet bezárás 4.20
gyertyagyújtás 4.25
I-tentisztelet kezdete 4.30
Szombat befejezése 5.25
Szombaton Roschodes bentsn
Vasárnap 14-én este חנוכה

Felhívás lapunk előfizetőihez!

Felkérjük lapunk mindazon előfizetőit, kik az előfizetési díjjal hátralékban vannak, hogy hátralékos előfizetési díjaikat nehéz pénzügyi viszonyainkra tekintettel kiadóhivatalunkhoz haladéktalanul átutalni szíveskedjenek, mivel csak ezen esetben teljesíthetjük zsidó kötelességünket.

Lapunk fejlődése.

1931 év január hó 1-től kezdődőleg heti 8 oldalon jelenünk meg. Az a folyton fokozódó érdeklődés, mely lapunk iránt nap mint nap jobban megnyilvánul Erdély zsidósága körében, arra készíteti lapunk szerkesztőségét, hogy újságunk terjedelmét megnagyobbítsa, az eddigi előfizetési díjak fenntartása mellett. Alig néhány hónappal ezelőtt emeltük fel 4 oldalról 6-ra lapunk terjedelmét és most hatról nyolc oldalra emeljük 1931 január 1-től kezdve. A lap előfizetési ára a régi marad és továbbra is fenntartjuk azt a kedvezményt is, hogy aki 250-lei évi előfizetési árat egyszerre ki fizet, ingyen kapja Leitner Zoltán: Őrsön a zsidóság frontján!... című könyvét.

Egyidejűleg örömmel jelentjük be, hogy miután a nagyobb terjedelem fokozottabb munkát igényel, hogy lapunk minden tekintetben nívós, friss és jólszerkesztett legyen, eddigi főmunkatársunk Leitner Zoltán ur, január 1-től kezdve, lapunk felelős szerkesztője, míg Wasserstrom Sándor ur, lapunk főszerkesztője lesz. Mi csak azt kérjük sokezer hű előfizetőinktől és olvasóinktól, hogy támogassanak bennünket továbbra is azzal a szeretettel és megértéssel, melyet eddig is tanúsítottak. Mi minden igyekezetünket azon leszünk, hogy bizalmukat minden tekintetben kiérdemeljük. A „Népünk” szerkesztősége.

— London zsidósága a munkáskormány ellen. Érdekes és jellemző választási gyűlésről jön Londonból értesítés, London zsidónegyedének, a Whitechapel (olvassd „Vájtésepl”) parlamenti képviselőt választ, mivelhogy az eddigi képviselő elhunyt. Jelöltet állított a kormánypárt azaz a munkáspárt és a konzervatív párt. Az utóbbi párt jelöltje érdekében lord Melchett, az angol gyáros nyílt levelet intézett a zsidó választókhöz s felszólította őket, hogy ne válasszák meg annak a kormánynak jelöltjét, mely a zsidóságot oly súlyosan megsértette a palesztinai kérdésben. A kormánypárti jelölt azzal agitált maga mellett, hogy az ő támogatására a zsidó munkások palesztinai vezetői eljönnek a gyűlésre és beszélni fognak mellette. Ez a körülmény rendkívül sok embert csodított a gyűlésre. Még nem hangzott el egy beszéd sem, de az összegyűlt tömeg azt kiabálta: „Labour jelöltet (munkáspárti) nem támogatunk, Whitechapel sohasem fog többé munkáspártit választani, a kormány elárult bennünket.” Valahányszor egy kormánypárti képviselő az emelvénnyel ment, felhangzott a szó: „Lemondani! Lemondani!” Végre sikerült Snell képviselőnek, aki a Shaw-bizottságban oly nyomatékkal sikra szállott a zsidó érdekekért, egy kis csendet teremteni. Arra kérte a zajongó tömeget, hogy hallgassák meg őt, aki mindig a zsidóság jogait védte. Hagyták beszélni egy kis ideig, de közben kiáltották, hogy a meghallgatása az ő személyes érdeme, nem pedig a pártja iránti rokonszenv. Mikor azonban beszélni kezdett a kormány palesztinai politikájáról, vége volt a rokonszenvnek, nem akarták meghallgatni, óriási botrány támadt, székek repültek a levegőben és a képviselőnek el kellett hagyni a termet. Valamivel jobban járt Marcus zsidó képviselő. Addig kiabálta, hogy ő elítéli a Fehér-könyvet, amíg csend támadt. Megkezdte, a be-

szédét de folyton közbeszóltak, hogy beszéljen a kormánynak a Jewish Agency-vel való tárgyalásáról. Erre kijelentette, hogy meggyőződött a kormány jóindulatáról, nem azért húzódnak a tárgyalások, hogy közben Whitechapel válasszon. Mójában volt beletekinteni a kormány legújabb megjelenendő nyilatkozatába s úgy tartja, hogy alkalmas lesz a zsidó közvélemény megnyugtására. Beszélt aztán a munkáspárt főtitkára, aki hangsúlyozta, hogy a kormány egyik baklövése a Fehér-könyv közzététele. A csarnokból kiszorult tömeg ezalatt szabad ég alatt tartott nagy mitinget, amelyen az összes szónokok szidták a kormányt s felszólították a választókat, hogy vagy a munkáspárt ellen szavazzon, vagy pedig tartózkodjék a szavazástól. Ezek után kíváncsian várják egész Angliában, vajjon kit fognak Whitechapel zsidó proletárijai s kispolgárai a parlamentbe választani, a munkáspárti jelöltet, vagy a konzervatív lordok kandidátusát?

— A Jewish Agency cáfolja a fehérekönyvet. Dr. Leonard Stein, a Jewish Agency tiszteletbeli ügyésze most egy, nyomtatásban 89 oldal kitévő emlékiratot adott ki, amelyben az angol kormány Fehér-könyvének minden egyes pozdörjává törli, rávilágít a mostani angol kormány köntörfalazásának rosszindulatú hátterére s kidomborítja a zsidó igazságot a palesztinai ügyben.

Egy 80 éves orosz-zsidó emberbarát. A bolsevista uralom miatt sok ezer zsidó menekült Berlinbe. A menekültek nagy része igen nagy nyomorban él és egy segélyegyesület igyekszik helyzetüket elviselhetőbbé tenni. E segélyegyesület (Verband russischer Juden) elnöke Teitelbaum Jakob, a cári Oroszországban igen előkelő helyet foglalt el, államtanácsos volt, most lett 80 éves s az ő meglátogató újságíróknak panaszkodott, hogy élete alkonyatos borus, mert nem tud eléggé segíteni a szegényeken, de hátralévő életét is teljesen a segélyezés ügyének akarja szentelni.

— Egy afgán herceg, aki csak kóser eszik. Bécsből jelentik: Az elmúlt napokban Bécsben időzött Inajattalla afgán herceg, a trónjafosztott Amanullah király öccse, aki az egész idő alatt az Obere Donastrasse-i „Vinea“-féle orth. kóser vendéglőben étkezett. Az afgánok ugyanis ippant irtóznak a disznóhús élvezetétől s az afgán herceg, mint híhű mohamedán, a nagyobb biztonság kedvéért, inkább kóser vendéglőben étkezett. Mint elutazásakor mondotta, a bécsi kóser koszt, nagyon jól ízlett neki s különösen a péntekesti halat nem győzte eléggé dicsérni. És borzasztóan kikelt ama zsidók ellen, akik a holt állatok husából esznek.

— Ahol egy áttértet választottak templomgondnoknak. Lembergől jelentik: A Czeri Gileod nevű imaházban az elmúlt héten tisztújító közgyűlés volt, melynek során a templom egyik gondnokául megválasztottak egy Avrohom ben Avrohom nevű vasuti kalauzt, aki csak mintegy három évvel ezelőtt tért át a zsidó hitre. Az áttért zsidó kalauz három év alatt ennyire megkedveltette magát az imaház tagjai által.

— Új zsidó leányiskola Nagybányán. Az elmúlt napokban nyitották meg ünnepélyes keretek között a nagybányai zsidó leányiskolát. Hirsch Jakob hitközségi elnök magasszárnyalású megnyitója után Löw Samuné, kinek az ujonnan létesített iskola megalapításában hervadhatalan nagy érdemei vannak, közvetlen kedves beszédében a zsidóság ezen új kulturális intézményének fontosságát és magasztos hivatását méltatta, Meleg szavakban mondott köszönetet az ügy sikerében fáradozó munkatársainak és a megválasztott tisztikarnak. Az iskolaegyesület vezetősége egyébként következőkép alakult. Elnök: Löw Samuné. Pénztárnok: Somlyó Arminné. Ellenőr: Weisz Salamonné. Titkár: Bernáth Deszóné. Jegyző: Popper Sándorné. A jelenlevő nagyszámú közönség meleg ünneplésben részesítette a fontos intézmény megteremtőit.

— En észtségi gyengeség, vérszegénység lesóványodás, sápadtság, mirigybetegségek, bőrképzések, kelések, furunkulusok eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűviz szabályozza a belek annyira fontos működését. Az orvosi tudomány számos vezérférfia meggyőződött arról, hogy a valódi Ferenc József viz hatása mindig kitűnően beválik. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— A zsidó egység hiányának tanulsága a lengyel választásoknál. Varsóból jelentik, hogy a november 23-án végbement lengyelországi választásokon a szenátusba mindössze egyetlen zsidó választottak meg: Oscher Mendelsohn, aki a kormánypárti listán szerepelt. A sejmbe hat zsidó vallású képviselő került be. A választásoknak ez szomorú eredményei annak tulajdonítható, hogy zsidó szavazatok szétforgácsolódtak különböző frakciók jelöltjei között. Annakidején az első sejm választáson 11, a másodikikon 46, a harmadikon 1 zsidó került be a lengyel parlamentbe.

PHÖNIX ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG — WIEN

Alapított 1882. évben.

Romániai igazgatóság: BUCURESTI, BULEV. ELISABETA No. 10
Erdélyrészi Ellenőrző Iroda: CLUJ STR. NICOLAE IORGA 16.

ORADEAI VEZÉRKÉPVISELET: Str. Gen. Mosoiu (Kert-u.) 2. Telefon: 7-57

A TÁRSASÁG MŰKÖDÉSI TERÜLETE: Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehszlovákia, Egyiptom, Franciaország, Görögország, Hollandia, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország, Palesztina, Románia, Spanyolország, Tunisz, Törökország

A társaság fejlődését az utóbbi 20 évben a következő számok mutatják:

Év	Biztosítási állomány	Díjbevétel	Biztonsági alapok	1929 év végével a biztosítási állomány:
1913	K 224987.549— = Lei 7.772.113.680—	K 9.733.268.07 = Lei 336.321.745.68	K 60.502.808.81 = L. 2.090.077.072.32	több mint ötven milliárd lelt, a díjbevétel pedig két és fél milliárd lelt tett ki.
1924	Lei 10.342.678.632—	Lei 661.000.530.48	Lei 1.273.246.914.48	
1925	„ 15.720.680.520—	„ 904.637.908.32	„ 1.848.804.110.96	
1926	„ 27.912.888.656—	„ 1.187.561.511.12	„ 3.583.401.994.56	
1927	„ 33.586.553.702—	„ 1.528.598.575.64	„ 4.616.843.700.24	
1928	„ 42.810.457.160—	„ 2.051.448.635.28	„ 5.810.670.527.28	
1929	„ 52.578.161.280—	„ 2.618.574.800.06	„ 7.131.892.258.32	

A „PHÖNIX” kedvezményes szerződést kötött a K. K. L. jeruzsálemi főirodájával, a különböző országok Mizrahi Központjaival legújabbán a Mizrahi Erdélyrészi Központtal, a Makkabi Világszövetséggel, a zsidóság több országos szervezetével, a Wizo zsidó nők világszövetségével és még többi nagy zsidó testülettel.

Vezérügynökségek: Arad, Braşov, Bucureşti, Cluj, Cernăuţi, Chişinău, Mediaş, Oradea, Sătmár, Sibiu, Târgu-Mureş, Timişoara.

Gyermek, járadék és nyugdíjbiztosítás: Legmodernebb kombinációk és méltányos díjtételek az életbiztosítás minden ágában. A vezérügynökségek díjtalanul adnak pontos kalkulációt és mindenféle felvilágosítást biztosítási ügyekben.

Ne adjon hangzatos reklámokra.

Már egy próbarendelés is meggyőző, hogy legszolidabb árak mellett a legkiegészítőbb kiszolgálást kapja minden tekintetben

KOVÁCS LAJOS

urlszabónál

Str. General Mosoiu (Kert uca) 4

— Kérés temesvári, aradi és kolozsvári előfizetőinkhez. Rubinstein Imre ur, lapunk kiadóhivatalának tisztviselője, valamint Nóta Zamroni Slomo ur, kitűnő elvbarátunk, előfizetési díjak inkasszállása végett meglátogatják igen tisztelt temesvári, aradi és kolozsvári előfizetőinket. Kérjük őket mindenben támogatni.

„NÉPÜNK” KIADÓHIVATALA.

Dec. 27-én

konferenciái műsoros estély Nagyváradon

— Kulturdélután. F. hó 14-én vasárnap délután 4 órai kezdettel tartja meg a Brit Hanoar Hamizrachi az ez évi Chanukai kulturdélutánját, mely alkalommal Ráth Efraim ur fogja a nap jelentőségét méltatni. Kérjük minden, a Brit Hanoar kötelékébe tartozó chavérnak a pontos megjelenését. Kultur bizottság.

Különleges

minőségű orth. virstli és felvágottak naponta érkeznek

כשר

WEISZ - cég

élelmiszer üzletébe, Zöldfa utca.

— Delegátus választások a második erdélyi Ceire Mizrachi konferenciára. A december 25, 26, 27-iki konferenciára újabb a következő delegátusok lettek megválasztva Nagyváradon, Ceire Mizrachi: Ábrahámovits Zoltán, Goldring Mose, Goldstein Salamon, Kupierstein Sándor és London Herman. Bne Akiba: Somogyi Károly, Reisz Zoltán, Spielmann Jenő és Leitmann Imre, pótdelégátusok: Goldmann Mór, Németh László, Oppenheim Lajos és Végh Ármán. Carei Mare: Weisz Mose és Schwartz Adolf. Simleul Silvaniei: Binder Ignácz.

— Nagy Mizráchi meeting Szatmáron. Folyó hó 21-én vasárnap, a szatmári Mizráchi és Ceire Mizrachi nagy Keren Erez Jisrael népgyűlést rendez, melyre Szatmár zsidóságát ezuton is meghívja a rendezőség. A gyűlés vezérszónoka Ráth Efraim.

Óriási áresés férfi filckalapokba n

10.000 drb. **férfi filckalapot** már

100 leitől vásárolhat

KLEIN SIMON

filcküzletében SAS ÉPÜLET

Ugyanott **hócipők** már

195 leitől

Hó kalapok hallatlan olcsó árban.
Ezen árak csak 14 napig vannak érvényben

— Chanuka-ünnepély. A seini Ceire Ceirot Mizrachi szervezet f. hó 20-án, este 8 órai kezdettel, az Urania nagy termében műsoros Chanuka-előadást rendez, melynek tiszta bevétele a K. E. J. sel Hamizrachi javára lesz fordítva. A programot, tekintettel lapunk helyszűke miatt, a következő számunkban fogjuk hozni.

Női WIMPASSING hócipő

fekete, drapp és szürke színekben

Wimpassing

Lei 149-től

Wimpassing

REICHARD DEZSŐ és FIA CÉGNÉL

M O Z I

Teatrul HEYMAN szinkör
HETI MŰSORA:

Csütörtöktől: *Lehár Szekcs*, a világhírű zeneszerző életéből és sikereiből merítve. *Mayer Kató László Andor*, *Ujvári Lajos budapesti színművészek személyes fölléptével* 3 film és 3 színpadi részben, 20 tagu zenekari kísérettel, Színpadi beállításban. Ének és táncszámokkal, Rendes mozihelyárrakkal. Kedvezményes jegyek nem érvényesek.

Legközelebbi műsor: *Ifjuság Joga*, Metro hangos világfilm.

Jön a *Rejtelmes sziget* Verne Gyula regénye filmre feldolgozva. Éneklő és zenélő *Hangos Világatrakcio*!!! Nagyobb, szebb mint a Strogoff.

Cinematograful FILMPALACE mozgó
HETI MŰSORA:

Csütörtök: „*Primadonnák lovagja*” Metro Goldwyn hangosfilm! Utoljára!

Péntek: „*Szibéria*” (Száműzött szívek.) Énekes és zenés melodráma a háboru előtti Oroszországból és Szibéria hőmezőiről. A főszerepben; Dollores Costello.

Jön: „*Napcsókolta leány*” Bánky Vilma hangosfilmje.

Előnyös részletfizetésre vásárolhat

Őszi és téli női kabátokat
gyönyörű prémezéssel.
Férfikabát és ruhaszöveteket.
Vásznat, damasztot, barchendeket.
Női ruhakelméket.
Selymeket, angol ruhabársonyt.
Agygarnitúrát, szőnyeget.

Saját érdekében keresse föl üzletünket!
Confectio és Textil Részletáruház

Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-u) No. 15

Üzletünket november 1-től

Zöldfa-utca 5 szám alá

Leitner Márton és Fisi

cég mellé helyeztük át.

Megkezdődött a dési konferencia

Ünnepélyes keretek között nyílt meg a dési Talmud Tóra nagytermében az ortodox hitközségek országos konferenciája. Délélt 11 órakor nagy közönség és az országrész összes rabbijainak és sok világi delegátus jelenlétében nyílt meg.

Nagyváradról a következők utaztak a konferenciára: Fuchs Benjámín főrabbi, Mittelmann Jakab hitk. elnök, Kirsch Henrik hitk. főjegyző, Fuchs Salamon, Meisner Márton, Wasserstrom Sándor, Kesztenbaum Miksa, Kesztenbaum Adolf, Goldstein Salamon, Goldstein Mór (faker.), Stern Miksa. Következő váradiak mentek még, kik más városokból delegáltak. Seidenfrau József, Ullmann Ábrahám, Ullmann Miklós.

Ullmann beszercei főrabbi megnyitó beszédében megemlékezett az ortodoxia elmúlt évi nagy halottjairól, majd felhívta a megjelenteket, hogy az egyetemes romániai ortodox zsidóság érdekeinek megbeszélését tűzzék a konferencia céljává.

Délután vette kezdetét a tulajdonképpeni kongresszus. Először a 10 tagu igazolóbizottság megválasztása került napirendre. A hivatalos liszta benyújtása heves vitákra adott alkalmat. A beszercei főrabbi ajánlatára úgy döntöttek, hogy az összes jelenlevők választják meg az igazoló bizottságot, kik azután igazolták a mandátumok jogosságát.

A megválasztott igazoló bizottság ezután konfirmálta a mandátumokat. Megállapították, hogy a kongresszusnak 115 világi és 58 rabbi delegátusa van. Ezután kellett volna megválasztani a 21 tagu jelölő bizottságot, amelynek benyújtásakor heves támadások érték a beszercei központot. Órák hosszú tartó viták után elrendelték, hogy a jelölőbizottságot titkos szavazással válasszák meg.

Lapunk legközelebbi számában bőven fogunk foglalkozni a kongresszus lefolyásáról.

Katz Rudolf, a Cukorközpont vezérigazgatója lett.

Végtelen nagy örömmel adunk hírt arról a nagy és kivételesen értékes kitüntetésről, mely az erdélyi cionista társadalom egyik kivételes képességű vezérférfiát érte. *Katz Rudolfot* a nagyvárad Interrexim Rt. igazgatóját a romániai *Cukorközpont* Bucarestből, vezérigazgatónak hívta meg. *Katz Rudolf* ki hosszú évek óta, egyik vezérférfia a várad nemzeti zsidó mozgalmaknak, kiváló és nagystílű üzletemberi kvalitásait, most Románia egyik legnagyobb kartellje honorálja azzal, hogy erre a díszes és jódotált pozícióra hívta meg. Egészen bizonyos, hogy *Katz Rudolf* igazgató, új és nagystílű pozíciója valamint egyéni értéke révén is, Bucarest zsidó közéletében is nagy szerepet fog játszani, hol gerincesen és öntudatosan vallott zsidóságával, emberi értékével, jótekonny szívével csakhamar elnyeri azt a társadalmi pozíciót is, melyet *feltétlenül* kiérdemel.

Amily örömmel irunk karrierjének erről a jelentős etappejáról, oly fájdalommal tölt el bennünket, hogy nélkülözni fogjuk itt a mi mozgalmunkban Nagyváradon valamint egész Erdélyben is. Nagy és ugyszólván pótolhatatlan az az úr, melyet távozása jelent nekünk, kik mindannyian, igazi harcosát, kiváló vezérférfiut nagyszerű barátot ismertünk meg *Katz Rudolf* igazgatóban. Végtelenül sajnáljuk, hogy távozik körünkől, és nélkülözni leszünk kénytelenek mozgalmunk egyik szilárd oszlopát. Nem a nyilvánosság előtt igyekezett szerepelni, de mindig és mindenütt első volt, hol áldozatkészségben példát kellett mutatni a várad zsidó közönségnek.

Összes elvbarátai érzelmeit tolmácsoljuk, mikor — sajnálattal — regisztráljuk az ő, valamint feleségének távozását, ki, lelke és kezdeményezője volt városunkban a WIZO-nak és minden öntudatos zsidó nemzeti megmozdulásnak s hisztük, hogy az a nexus, mely eddig fennállott közöttünk, ezután sem fog lazulni. Büszkéek vagyunk arra, hogy ezt az új pozícióját elnyerte és kívánunk neki mindannyian sok-sok szerencsét új pozíciójában

L. Z.

Nemcsak karácsonyra, hanem

CHANUKÁRA

is vesz minden zsidó ajándékot hozzátartozóinak

a NAGYVÁRADAI BŐRÖNDÁRUGYÁR lerakatánál

ORADEA, Bul. Regele Ferdinand 1.

Bőröndök, gyönyörű neszeszerek, ridikülök, pénztárcák

és mindenféle bőr diszműauk rendelésre is.

H Ö F E R gyermekhintőpor lila dobozban nélkülözhetetlen a csecsemőknél.

Apró hírek

a világ minden részéből.

— **Kovno.** A litvániai rabbiszövetség az angol Fehér könyv hatása alatt falragaszt tett közé, melyben Chesván 12-re általános böjtnapot rendelt el, amelyen „vezekejenek, felkiáltanak, imádkozanak és könyörögnek”, hogy a „Geseras Pasfield” az angol külügyminiszter által felidézett veszedelem elmúljon. A falragasz arra kéri Istent, hogy könyörüljön meg népén és új fényt engedjen Cion fölött felderengeni. A falragaszon Litvánia összes rabbitekintélyeinek a neve alá van írva.

— **Prága.** A Joint amerikai segélyegylet 1921 óta 30 millió csehekotónát fordított különféle jótékony intézményekre. Több ipariskolát is fentart, így például Kassán, Nagymihályon, Munkácson, Eperjesen. Szlovénkóban 380 árvát s Ruszinszkóban 482 árvát képeztelet ki.

— **London** A Jewish Chronicle című angol zsidó hetilap most kezdte meg fennállásának 90 év-folyamatát. A jubiláns folyóirat az összes angolul olvasó zsidók kedvenc lapja és igen előkelő orgánus.

Ma hozza nyilvánosságra a londoni Cionista Végrehajtóbizottság Angliának a fehércsillósra való protestálásokra a választ, mely 20 oldalas terjedelemben fog megjelenni és mint beavatott helyről értesülünk, valószínűleg tartjuk, hogy Anglia sokkal engedékenyebb lesz a Fehércsillós szemben mint eddig.

— **New-York.** A newyorki zsidóság nagy tiltakozó gyűlést tartott, amelyen Walker newyorki polgármester is felszólt. Azt mondta: „New-yorkban több zsidó van, mint bármilyen városban a világon, de én a leghatározottabban kijelentem, hogy bárcsak kétszer annyi zsidó volna, mint amennyi van.”

— **Jeruzsalem.** A „Felesztin” c. arab lap kiadója és Hantkin ur a K. K. L. földvásárlási biztosa között a napokban egy hosszabb ideig tartó megbeszélés történt, mely egy közeli zsidó-arab megegyezésre és ugyanezeknek egy Round-Table közös konferenciájára enged következtetni. Amint a „Felesztin” közli, Hantkin ur leszögezte a „Felesztin” kiadója előtt, hogy a zsidóság jelenlegi igényeihez mérten, mintegy 50 ezer zsidó család letelepítése szükséges, akiknek a részére megművelés céljából cca. 3 és fél millió dunam föld lenne szükséges. Ez lenne aztán egy esetleges Round-Table konferenciának az alapja. A „Felesztin” angol kiadójának a kiadója, Mrakhta ur az indiai-mohamedán, a napokban a Brith Sálom keretében megtartott előadásán arra szólítja fel a zsidóságot, hogy aspirációit csakis egy arab államkötelékben juttathatja kellő-képen érvényre.

Ingyen harisnya

LEITNERNÉL a

„Hófehérke” harisnyaházban

Sas palota Piața Unirei 4.

12 készpénzért vásárolt cikk összértékének $\frac{1}{12}$ rész arányában

Ugyanott **BIZALOM** könyvecskére is vásárolhat.

Szombaton csak este nyitva.

Férfi szövet

különlegességek

bámulatos olcsó

leszállított árakban

Engros

Havas & Grünfeld

Endetail

posztó áruházban

Kossuth ucca 8.

Közérdek vevőket készpénz árban szolgálunk ki.

Cégünk szolidaritásáról kérjük meggyőződni.

Uj

szörme üzlet

Férfi szörme különlegességek megérkeztek, azokat legolcsóbb árban bocsátom a nagyra becsült vevőközönség rendelkezésére.

Szíves pártfogást kér

RUBIN szőrme és szörmeüzlet

ORADEA Zöldfa u. 6.

ZSIDÓ HUMOR

A „híhetetlen”.

Rabbi Nachmann, a braslavi kabbalista mondta egyszer híveinek:

— Az igazi hívő zsidók hisznek két világ létezésében, e világban és a túlvilágban. Ami engem illet, én bizony félig hitellen vagyok. A túlvilágban természetesen kénytelen vagyok hinni, hiszen azért vagyok zsidó. De ebben a világban — egyáltalában nem hiszek.

Salamon király száműzetéséből.

Salamon király városról-városra vándorolt. Egyszer egy nagy városba érkezett. Meglátott egy szép házat, bement. A házigazda a szokásos békeüdvözlések után kérdezte, hogy miáratban van? — Légy szives — mondotta Salamon — adj nekem egy pár új cipőt és ruhát, ha majd visszatérek Jeruzsálemba, megfizetem azt neked.

A házigazda először kétkedéssel fogadta Salamon szavait és hibbantesszűnek tekintette őt. — Mit? Ha te bölcs Salamon lennél, nem hagytad volna ott a te trónodat, nem változtattad volna fel a trón fényét a kőborlas nyomorúságával.

De miután Salamon elmondott neki mindent töviről-hegyire, ő azt már elhitte és nem kételkedett többé abban, hogy Salamon, Jeruzsálem királya áll előtte. Bement az asszonyhoz és elmondotta, hogy milyen nagy vendég tisztelte meg a házukat. Az asszony amidőn meghallotta, haragra gerjedt, botot vett a kezébe és rátámadt Salamonra: — Szedd innen a sátorfádat, te aki bennünket asszonyokat kipécéztél példázataiddal, te aki minket egyszerű senkiknek aposztrofáltál, te aki merted rólunk írni, hogy „ezer közül se találtam egy asszonyt”, te most találni fogsz egy asszonyt, aki téged úgy rug ki házából, hogy a csontjaidat fogod utána tapogatni.

Salamon felelé: — Gondold jól meg asszony, hogy mit mondtam, meg fogod látni, hogy én nem akartam rosszat az asszonyoknak. Sőt, a veletek való érzésből és könyörületből tettem azt. Figyelj meg engem; ha azt mondtam volna, hogy ezer közül találhatók egy jó asszony, akkor minden férfi elkergetné a feleségét abban a reményben, hogy sikerülni fog neki arra az ezredikre szert tenni, de miután én azt írtam, hogy ezer közül se található egy, jól meggondolja minden férfi, mielőtt elkergeti a feleségét, mivel jobbat ugye fog találni.

Az asszony leereszté a botot és bölcs Salamon békével tovább folytathatta utját.

A tóra eleje és vége.

Brésisz szóval kezdődik a tóra és végződik a jiszroél szóval. Az elsőben két pont egymás fölött. Mielőtt az ember eleget tanult, a másik fölé való kerekedésben keresi a boldogságot. Az utolsó szótagban két pont egymás mellett. Mikor már áttanulta a Tórárt, áthajta a gondolat, hogy minden ember egyformán Isten teremtménye, meg kell tehát férfiök egymás mellett.

Volt-e a szárnak szive?

Amikor Mózes Isten küldetésében Egyiptom királya elé járul, Pharao kevélyen szemébe vágja: ki az az Örökkévaló, akinek én hallgassak a szavára. (Exodus V. 2.). Oktalanságát a következő példázat szemléltetheti:

Egyszer megtették a szárnak vámszedőnek, az volt a feladata, hogy minden utastól a király részére szedje a vámot. Történt egyszer, hogy arra ment maga az állatok királya, az állatok ravaszával, az oroszlán a rókával. A szárnak tőlük is követeli a vámot. Hiába inti a róka, ez itt a király, a vám a királyé, ő tehát nem fizet vámot. A szárnak kiáltja: innen tapodtat sem mennek, míg a vámot meg nem fizették. Hiába minden tanács, minden legyintés, a szárnak nem tági. Végül az oroszlán elveszti a türelmét s darabokra tépi az okatlan állatot. Meghagyja a rókának, taglalja szét. Titokban a róka megette a szárnak szívét. Mikor most az egyes tagokat az oroszlán elé tállja, ez keresi, követeli a szívét. A róka mentegetődzik: királyom, bölcsességed, hogy gondolhat ilyet! Ha a szárnak szive (csze) lett volna, nem jutott volna ennyire, nem vesztette volna el a vámért az életét.

Pharao hasonlít a szárnakhoz, Isten az oroszlánhoz, Mózes a rókához. Isten küldi Mózeszt Pharaohoz: a hébernek Istene küldött hozzád. Pharao megátalkodik: ki az az Örökkévaló? Erre Mózes panaszkozik Istennek, miért küldesz engem valakihez, akinek nincs szive (értelme)?

Főlöszleges harag.

Egy jobbmodu „bábosz” házitánitót vett magának, hogy gyermekeit a héber tudományokra oktassa. Amidőn egy ízben az ablak alatt sétál, hallja, hogy a tanító a „kadis” imára tanítja a fiukat. Mérgesen ront be a tanszobába: „Maga csirkefogó, én még alig vagyok negyven éves és maga már a kadisra tanítja a gyermekeimet. Én még élni szeretnék vagy harminc-negyven évig.” „Ettől nagyon könnyen élélhet addig — feleli a melamed — mert míg ezek a fiúk megtanulják a kadist, addig megöregszünk mind a ketten”.

Szörmék, Bundák, Prémek Leichner

Szörme áruházban legolcsóbban beszerezhető
ORADEA, Str. Ep. Ciorogariu 4

Nyugodtan fog aludni, ha

EXPRESS POLOSKA irtót

használ. Kapható:

Egy üveg
ára 15 Lei

CÉGNÉL ORADEA, Zöldfa-u. 10.
Telefon: 378.

A legszebb !! Zománcfényű gallérokat

KLEIN Gözmosóda

Szent János ucca. 4.

Művész perzsaszőnyegeket,
szövött gobelineket, külföldi fonalakat

Schulhof Emilné

ORIENT Szövőművészeti Iskola

ORADEA, Strada Ep. Ciorogariu 17.

Vidéki rendelések utánvétel
gyorsan és pontosan eszközöltetnek

ארטה' כשר' ארטה' כשר' Értésítés

A n. é. közönség figyelmét felhívom, hogy legprimább frissen olvasztott libaszir bőr és hárj valamint elősmert legkitünőbb füstölt húst nálam a legolcsóbb árban beszerezhető míg, az olcsó ár-hullámzás tart.

Ugyanott legprimább liba toll és pehely kapható legolcsóbb árban.

FRIEDMANN SAMU
baromfi és zsirnagykeres.
Oradea, Caza Voda 6.

ארטה' כשר' ארטה' כשר' Restaurant Grosz

Oradea, Zöldfa-u. 10.

Timișoara, Lloyd-sor 8.

Utazóknak 10% engedmény

Kölesönöket

jelzálog vagy kézzizálog fedezet mellett előnyös feltételekkel nyújt és

kedvező kamatozással és kedvező kamatozással és felmondás nélkül elfogad

Banca Centrală SOC. ANON.

ORADEA Astoria (Emke) palota

ELYSIUM kézimunka üzletben

ORADEA, Szilágyi Dezső-u. 1.

(a Hedeka kalapüzlet mellett)

mindenféle kézimunkákat legolcsóbban szerezhet be.

Figyelem !!

A zárda-uccai zsidó templommal szemben Schächter Abraham-féle zsidó könyvkereskedésben mindenféle imakönyvek, Machzor magyar és német fordítással, valamint új kiadású és antik könyvek.

TALESZEK

gyári áron, Mezize, Tefilin és más imaszerek engross detail, legolcsóbban beszerezhető.

A világhírű סופר חתום-nak 200-at meghaladó halhatatlan gyönyörű beszédet és mondásait eggyedül nálam kaphatoljantányos árban.

SCHÄCHTER ABRAHAM. Oradea. Zárda ucca

Olvassátok
Fizessetek elő
Hirdessetek
Terjesszék a

heti lapot, mely a vallásos zsidóság egyetemes magyar nyelvű lapja